

महाराष्ट्र विधानसभा
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक ५ मार्च, २०२६
(सकाळी ११-०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

- (१) मुख्यमंत्री : (अ) महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२५-२०२६ हे प्रकाशन सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ब) वस्तू व सेवा कर संस्था (GSTN) यांचा सन २०२४-२०२५ चा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) उप मुख्यमंत्री तथा गृहनिर्माण मंत्री : झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, पुणे व पिंपरी चिंचवड क्षेत्र, पुणे यांचा सन २०२३-२०२४ या वर्षाचा वार्षिक लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) अन्न व औषध प्रशासन मंत्री : हाफकिन जीव - औषध निर्माण महामंडळ मर्यादित यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा अड्डेचाळीसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : स्थगन प्रस्तावाच्या सूचना — (असल्यास) (म.वि.स. नियम ९७ अन्वये)

चार : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :-

(गुरुवार, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२६ रोजी दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली लक्षवेधी सूचना क्रमांक - १)

- (१) सर्वश्री. काशिनाथ दाते, सुनिल प्रभू, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री. अमिन पटेल, अस्लम शेख, साजिद खान पठाण, संजय मेश्राम, मुरजी पटेल, संजय केळकर, राजेश मोरे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे परिवहन मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"ठाणे जिल्ह्यातील डॉंबिवलीवरून कळवा येथे बारावीचा पहिलाच पेपर देण्यासाठी जात असताना मुंब्रा-कळवा स्टेशन दरम्यान गर्दीमुळे लोकलमधून पडून सोहम कटरे या विद्यार्थ्यांचा दिनांक १० फेब्रुवारी, २०२६ रोजी दुर्दैवी मृत्यू झाल्याची घटना घडलेली असणे, मुंबईत उपनगरीय रेल्वेत गर्दीमुळे झालेल्या वादात एका शिक्षकाची हत्या झाल्याची घटना ताजी असतानाच, कुर्ला रेल्वे स्थानकात

सीएसएमटी टर्मिनसच्या दिशेने जाणार्या धीमी लोकलमधुन शीव स्थानकाजवळ गर्दीच्या रेट्यामुळे सचिन विश्वकर्मा यांचेसह तीन प्रवासी रुळावर पडल्याची घटना दिनांक ३० जानेवारी, २०२६ रोजी घडणे, तीघांपैकी अफझल चौधरी यांची प्रकृती चिंताजनक असणे तर उर्वरित दोघेजण जखमी होणे, मुंबईकरांची जीवनवाहिनी म्हणून ओळखली जाणारी उपनगरीय लोकल अनेकांसाठी रोजचा जीवघेणा प्रवास ठरत असून वेळेची घाई, उशिराने धावणाऱ्या गाड्या, क्षमतेपेक्षा जास्त गर्दी आणि अपुऱ्या सुविधांमुळे लोकल प्रवास कायमचाच धोकादायक ठरणे, सन २०२५ सालामध्ये मुंबई उपनगर रेल्वेवर ४८४१ अपघात घडलेले असून यामध्ये २८७ प्रवाशांचा मृत्यू झालेला असणे तर २२५४ प्रवासी जखमी झाल्याचे निदर्शनास येणे, अधिकृत आकडेवारीनुसार दररोज सरासरी १३ प्रवासी लोकल अपघाताचा बळी ठरत असणे, मुंबई उपनगरी रेल्वे गाड्यांमध्ये विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र राखीव डबा असावा म्हणून पालकांकडून व विद्यार्थ्यांकडून रेल्वे प्रशासनाला वारंवार निवेदन दिलेली असणे, अपघात टाळण्यासाठी तसेच वाढत्या गर्दीवर नियंत्रण आणण्यासाठी स्वयंचलित दरवाजे बसविणे व कार्यालयीन वेळेत बदल करण्याबाबत सभागृहात अनेक वेळा चर्चा होऊनही यावर ठोस उपाययोजना करण्याबाबत अद्याप शासनाकडून कोणतीच कार्यवाही न होणे, परिणामी सर्वसामान्य प्रवासी जनता मृत्युमुखी पडणे, याकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(२) **श्रीमती नमिता मुंदडा, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-**

"नगरपंचायत, केज, जि. बीड येथे प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी) अंतर्गत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी (BLC) वितरित करण्यात आलेल्या केंद्र व राज्य शासनाच्या अनुदान निधीच्या वापरासंदर्भात अत्यंत गंभीर आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनास आले असणे, लेखापाल, वित्त नियंत्रक/प्राधिकरण कार्यालय, म्हाडा, मुंबई तसेच लेखा विभागाच्या तपासणी अहवालानुसार सुमारे ०३.६२ कोटी रुपयांचा निधी लाभार्थ्यांच्या खात्यावर वर्ग न करता अनधिकृत व नियमबाह्य कामांसाठी वापरण्यात आला असल्याचे निदर्शनास येणे, तसेच SNA- Zero Balance खात्यात जमा झालेल्या अनुदान व त्यावरील व्याजाची रक्कम शासनाच्या स्पष्ट निर्देशानुसार परत न करता इतर कामांवर खर्च केल्याचे आढळून आले असणे, यासंदर्भातील आवश्यक लेखा संचिका, देयके, व्हाऊचर्स व नोंदी उपलब्ध नसून संचिका गायब करण्यात आल्याचा गंभीर प्रकार उघडकीस आलेला असणे, या प्रकरणामुळे प्रधानमंत्री आवास योजनेच्या विश्वासाहतेला धक्का बसत असून सार्वजनिक निधीचा थेट गैरवापर झाला असणे, त्यामुळे या प्रकरणाचे गांभीर्य लक्षात घेता विशेष समितीमार्फत तातडीने चौकशी करून दोषींवर फौजदारी कारवाई करून गैरवापर झालेली संपूर्ण रक्कम व्याजासह वसूल करण्याची आवश्यकता, यावर शासनाने तातडीने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (३) सर्वश्री. रईस शेख, अमीन पटेल, अस्लम शेख, डॉ. नितिन राऊत, श्री. संजय मेश्राम, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई शहरात पथविक्रेता (उपजिविकेचे संरक्षण व पथ विक्री अधिनियम २०१४) या कायद्याची प्रभावीपणे अंमलबजावणी होत नसणे, सदर कायदा लागू होऊन सुमारे १० वर्षे कालावधी झाल्यानंतरही एकसमान अंमलबजावणी अपूर्ण असणे, प्रभावीपणे मुंबई शहरात नगर विक्रेता समिती (Town Vending Committee) गठीत झालेली नसणे, तसेच कायद्याने बंधकारक असलेले प्रतिनिधी त्या समितीमध्ये नसणे, कलम ३ अंतर्गत अपेक्षित असलेले नियतकालिक सर्वेक्षण वेळेत व पारदर्शक पध्दतीने पूर्ण न करणे, मागिल सर्वेक्षण व परवाना नोंदणी असूनही पात्र पथ विक्रेत्यांना विक्री परवाना प्रमाणपत्र (Certificates of Vending) जारी न करणे, कलम ३८ अंतर्गत आवश्यक असलेली वैधता सर्वसमावेशकपणे कार्यान्वित न करणे, या वैधानिक त्रुटी असतानाही मुंबईतील विविध भागांमध्ये निष्कासन मोहिमा, रात्री उशिरा टाकले जाणारे छापे, मालाची जप्ती आणि दंड आकारणी केली जात असल्याचे निदर्शनास येणे, कायद्याची पूर्ण अंमलबजावणी न होता प्रशासकीय कारवाया सुरु राहिल्यामुळे मुंबईतील पथविक्रेते व त्यांच्या कुटुंबियांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर भिती व असुरक्षिततेचे वातावरण निर्माण होणे, नियमानुसार नगर विक्रेता समिती कार्यान्वित केली नसणे, सर्वेक्षण झालेल्या विक्रेता परवाना धारकांना विक्री प्रमाणपत्रे जारी न करणे, कलम ३८ अंतर्गत योजनेची अंमलबजावणी झालेली नसणे, पथविक्रेता (उपजिविकेचे संरक्षण व पथ विक्री अधिनियम २०१४) या कायद्याची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (४) श्री. महेश शिंदे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील शुल्क नियामक प्राधिकरण कार्यालयात बनावट शुल्क वाढ प्रस्तावांना मंजूरी देण्यात आली असल्याची अनेक उदाहरणे असणे, ठाणे जिल्हयातील शहापूर पोलिस स्टेशन आणि आर्थिक गुन्हे अन्वेषण विभाग, मुंबई यांच्याकडे तक्रार नोंदविण्यात आल्याचे नुकतेच निदर्शनास येणे, तसेच या कार्यालयातील ठेकेदारी पध्दतीने भरती केलेल्या कर्मचा-यांचे नियमबाह्य वेतन वाढ करणे, शुल्क नियामक प्राधिकरणमधील सदस्यांनीही अध्यक्षांच्या विरोधात तक्रारी नोंदविण्यात येणे, अशा अनेक तक्रारी उच्च व तंत्रशिक्षण कार्यालयात करण्यात येणे, शुल्क नियामक प्राधिकरण कार्यालयाच्या कॅग ऑडिट मध्ये अनेक गंभीर अनियमितता निदर्शनास येणे, बनावट शुल्क वाढ प्रस्ताव मंजूर करून महाविद्यालयाच्या तपासणीसाठी विद्यार्थ्यांच्या पैशाने आलिशान गाडी खरेदी करणे व महाविद्यालयात एकदाही भेट न देणे, यासंदर्भात अनेक वेळा तक्रार करूनही कोणतीच कारवाई होत नसल्याने तसेच तंत्रशिक्षण संचालनालयाचे तत्कालीन संचालक व आदिवासी विकास विभागाने भ्रष्टाचाराबाबत केलेल्या पत्रव्यवहारांची दखल न घेणे आणि प्राधिकरण सदस्याने पंतप्रधान कार्यालयासह उच्च व तंत्रशिक्षण

विभाग व सर्व वरिष्ठ कार्यालयांना भ्रष्टाचाराबाबत तक्रार करून दखल न घेतली जाणे, यामुळे विद्यार्थी आणि पालकांमध्ये निर्माण झालेले असंतोषाचे व संतापाचे वातावरण, होतकरू गरीब विद्यार्थ्यांना न्याय देण्याबाबत शासनाने तातडीने कार्यवाही करण्याची आवश्यकता व शासनाची प्रतिक्रिया आणि भूमिका."

(५) डॉ. विनय कोरे, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"कोल्हापूर जिल्ह्यातील शाहूवाडी तालुका हा डोंगराळ व दुर्गम भाग असून शाहूवाडी तालुक्यातील ऐनवाडी-धनगरवाडी या गावातील विद्यार्थ्यांची सातवीपर्यंतची शिक्षणाची सोय असणे, ऐनवाडी-धनगरवाडी येथील लोकवस्तीचा विचार करता माध्यमिक शाळा आवश्यक असणे, तथापि ऐनवाडी- धनगरवाडी येथून ११ किलोमीटर पर्यंत माध्यमिक शाळा नसणे, तेथील बृहत आराखडा रद्द केल्यामुळे अनुदानित शाळा चालविणे कोणत्याही संस्थेला अशक्य झालेले असणे, त्यामुळे धनगरवाडी व आसपासच्या वाड्या-वस्त्यांवरील अनेक विद्यार्थ्यांचे कायमस्वरूपी शैक्षणिक नुकसान होण्याची निर्माण झालेली परिस्थिती, यास्तव विद्यार्थी व पालक यांच्यामध्ये पसरलेले नैराश्याचे वातावरण, या प्रकरणात शासनाने प्राधान्याने लक्ष घालण्याची आवश्यकता, या भागात माध्यमिक शाळा सुरू करण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) सर्वश्री. अतुल भातखळकर, सुधीर मुनगंटीवार, राजेश बकाने, विजय वडेटीवार, अस्लम शेख, नाना पटोले, चरणसिंग ठाकूर, निलेश राणे, नरेंद्र भोंडेकर, हारुन खान वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे कामगार मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"काटोल (जि.नागपूर) तालुक्यातील कळमेश्वर पोलीस ठाणे हद्दतील राऊळगाव येथील 'एसबीएल एनर्जी लिमिटेड' या स्फोटक निर्मिती करणाऱ्या कंपनीत रविवार, १ मार्च २०२६ रोजी सकाळी भीषण स्फोट झाल्याची गंभीर बाब निदर्शनास येणे, या भीषण स्फोटामध्ये १८ कामगारांचा मृत्यू झाला असून २४ जण गंभीर जखमी असल्याचे निदर्शनास येणे, सदर कंपनीमध्ये खाणकाम व पायाभूत सुविधा प्रकल्पांसाठी वापरण्यात येणारे स्फोटक व डिटोनेटर तयार करण्यात येत असणे, स्फोटानंतर बचाव कार्यासाठी रुग्णवाहिका आणि अग्निशमन दलाच्या गाड्यांना खराब रस्ते व दुर्गमतेमुळे पोहोचण्यास विलंब झाल्याने मोठी जीवितहानी झाली असणे, सदरहू कंपनी धोकादायक स्फोटके बनवत असताना सुरक्षिततेच्या नियमांचे उल्लंघन करत असल्याचे प्राथमिक चौकशीतून स्पष्ट होत असणे, या घटनेमुळे औद्योगिक सुरक्षेचे नियम, स्फोटक साठवणूक व हाताळणीसंबंधीचे प्रोटोकॉल तसेच कामगारांच्या सुरक्षिततेसाठी आवश्यक असलेली उपाययोजना याबाबत गंभीर प्रश्न निर्माण होणे, या परिसरातील कामगारांच्या सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर आलेला असून व्यवस्थापनाच्या निष्काळजीपणामुळे ही भीषण दुर्घटना झाली असणे, त्यामुळे जिल्ह्यातील सर्व स्फोटक कारखान्यांचे तातडीने सेफ्टी ऑडिट करण्याची आवश्यकता, सदर दुर्घटनेची तात्काळ उच्चस्तरीय व स्वतंत्र

चौकशी करुन या निष्काळजीपणाला जबाबदार असणाऱ्या व्यवस्थापन आणि अधिकाऱ्यांवर सदोष मनुष्यवधाचा गुन्हा दाखल करुन कारवाई करण्याची आवश्यकता, या घटनेतील मृतांच्या कुटुंबीयांना व जखमी कामगारांना तात्काळ आर्थिक मदत देण्याची व पुनर्वसनासाठी विशेष मदत देण्याची नितांत गरज असणे, तसेच भविष्यात अशा घटना रोखण्यासाठी औद्योगिक सुरक्षा नियमावलीची अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(७) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे कामगार मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"चंद्रपूर जिल्ह्यातील नारंडा (ता.कोरपना) येथील दालमिया सिमेंट कंपनीमध्ये दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२६ रोजी सल्फ्युरिक ॲसिड टँकर अनलोडिंग प्रक्रियेदरम्यान गंभीर अपघात घडणे, या अपघातात दोन कंत्राटी कामगार रासायनिक द्रव्याने भाजल्यामुळे गंभीर जखमी झाले असून ते सध्या रुग्णालयात उपचार घेत मृत्युशी झुंज देत असणे, धोकादायक रसायन हाताळताना आवश्यक सुरक्षा साधनांचा अभाव असल्यामुळे सदर अपघात घडणे, प्रमाणित मार्गदर्शक कार्यपध्दत (एस.ओ.पी.) व सुरक्षा प्रोटोकॉलचे पालन न होणे, अपघाताची माहिती तात्काळ संबंधित यंत्रणांना देण्यात न येणे, अपघातात गंभीर जखमी झालेल्या कामगारांना व्यवस्थापनाने कोणतेही अर्थसहाय्य न देणे, या घटनेची सखोल चौकशी होऊन दोषींवर कडक कारवाई होण्याची नितांत आवश्यकता, शासनाचे याकडे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, कामगारांमध्ये पसरलेला असंतोष, भविष्यात अशा दुर्घटना घडू नये म्हणून उपाययोजना करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

पाच : शासकीय विधेयके :

(अ) पुरःस्थापनार्थ :-

- (१) सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ८ - महाराष्ट्र खाजगी विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२६
- (२) सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ९ - महाराष्ट्र मुद्रांक (सुधारणा) विधेयक, २०२६

(ब) विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

- (१) (क) सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ६ - महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२६

- (ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.संजय मेश्राम, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ६ - महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, विजय वडेटीवार, अमीन पटेल, नाना पटोले, विकास ठाकरे, डॉ.ज्योती गायकवाड, डॉ.विश्वजित कदम, सर्वश्री.साजिद पठाण, हेमंत ओगले, रामदास मसराम व अमित झनक, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ६ - महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, २०२६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (२) (क) सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ - महाराष्ट्र उद्वाहने, सरकते जिने व सरकते मार्ग (सुधारणा) विधेयक, २०२६

- (ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री.संजय मेश्राम, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ - महाराष्ट्र उद्वाहने, सरकते जिने व सरकते मार्ग (सुधारणा) विधेयक, २०२६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री.अस्लम शेख, विजय वडेटीवार, अमीन पटेल, नाना पटोले, विकास ठाकरे, डॉ.ज्योती गायकवाड, डॉ.विश्वजित कदम, सर्वश्री. साजिद पठाण, रामदास मसराम, हेमंत ओगले व अमित झनक, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ७ - महाराष्ट्र उद्वाहने, सरकते जिने व सरकते मार्ग (सुधारणा) विधेयक, २०२६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ४३ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(क) विधानपरिषदेने संमत केल्याप्रमाणे विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

सन २०२६ चे विधानपरिषद विधेयक क्रमांक १ - महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२६

सहा : (बुधवार, दिनांक ४ मार्च, २०२६ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री रणधीर सावरकर, अब्दुल सत्तार, अनिल पाटील, सुधीर मुनगंटीवार, अर्जुन खोतकर, मनोज कायंदे, प्रशांत बंब, दिपक केसरकर, चेतन तुपे, सुरेश धस, तानाजी सावंत, शेखर निकम, श्रीमती सीमा हिरे, सर्वश्री रमेश बोरनारे, प्रताप पाटील-चिखलीकर, चैनसुख संचेती, राजेंद्र गावित, चंद्रकांत नवघरे, डॉ. संजय कुटे, सर्वश्री विजय शिवतारे, राजेश विटेकर, प्रकाश भारसाकळे, राजेश क्षिरसागर, नितीन पवार, श्रीमती श्वेता महाले, श्री. प्रदिप जैस्वाल, श्रीमती सरोज अहिरे, श्री. उमेश यावलकर, डॉ.बालाजी किणीकर, सर्वश्री शंकर मांडेकर, बबनराव लोणीकर, विलास तरे, सुनिल शेळके, संभाजी निलंगेकर-पाटील, अतुल भातखळकर, संजय उपाध्याय, श्रीमती मनिषा चौधरी, श्री. चंद्रदिप नरके, श्रीमती सुलभा खोडके, सर्वश्री मंगेश चव्हाण, नरेंद्र भोंडेकर, डॉ. किरण लहामटे, सर्वश्री प्रवीण दटके, मंगेश कुडाळकर, सचिन पाटील, गोपीचंद पडळकर, किशोर पाटील, राजकुमार बडोले, सुरेश भोळे, शांताराम मोरे, नारायण कुचे, प्रकाश सुर्वे, हरिष पिंपळे, निलेश राणे, राजू तोडसाम, तुकाराम काते, अभिमन्यू पवार, अशोक पाटील, देवराव भोंगळे, चंद्रकांत सोनवणे, श्रीमती देवयानी फरांदे, सर्वश्री बालाजी कल्याणकर, योगेश सागर, समीर कुणावार, सुहास कांदे, श्रीमती मोनिका राजळे, सर्वश्री संजय गायकवाड, सत्यजित देशमुख, श्रीमती मंजुळा गावित, सर्वश्री विक्रम पाचपुते, महेंद्र थोरवे, सुमित वानखेडे, महेंद्र दळवी, सुभाष देशमुख, चंद्रकांत पाटील, डॉ. आशिष देशमुख, सर्वश्री संतोष बांगर, सुनिल कांबळे, राजेश बकाने, डॉ. अतुल भोसले, सर्वश्री दिलीप लांडे, किशोर जोरगेवार, महेश शिंदे, राजेश पवार, आमश्या पाडवी, संतोष दानवे, हिकमत उढाण, राम कदम, संजय केळकर, मिहिर कोटेचा, केवलराम काळे, अॅड.श्रीजया चव्हाण, सर्वश्री बाबुराव कदम-कोहळीकर, राणाजगजितसिंह पाटील, अमोल खताळ, अॅड. राहुल कुल, श्रीमती रंजना जाधव, सर्वश्री अमोल जावळे, आनंद तिडके, डॉ. मिलिंद नरोटे, सर्वश्री मुरजी पटेल, राघवेंद्र पाटील, अमोल पाटील, समाधान आवताडे, डॉ. राहुल आहेर, सर्वश्री सुहास बाबर, राजेश पाडवी, विलास भुमरे, काशिराम पावरा, राजेश मोरे, दिलीप बोरसे, विठ्ठल लंघे, प्रताप अडसड, किरण सांमत, श्रीमती सई डहाके, डॉ. अशोकराव माने, सर्वश्री मोहन मते, राजेंद्र यड्रावकर-पाटील, कृष्णा खोपडे, शरद सोनवणे, विनोद अग्रवाल, शिवाजी पाटील, जितेश अंतापुरकर, किर्तीकुमार भांगडीया, सर्वश्रीमती अनुराधा चव्हाण, नमिता मुंदडा, सर्वश्री रमेश कराड, संजय पुराम, विजय रहांगडाले, समीर मेघे, चरणसिंग ठाकूर, करण देवतळे, भीमराव केराम, तुषार राठोड, तानाजी मुटकुळे, अनुपभैय्या अग्रवाल, अॅड. राहुल ढिकले, सर्वश्री श्याम खोडे, प्रविण तायडे, शंकर जगताप,

सिध्दार्थ शिरोळे, देवेंद्र कोठे, विजय देशमुख, हेमंत रासने, भिमराव तापकीर, अमल महाडिक, सुरेश खाडे, राहुल आवाडे, मनोज घोरपडे, सुधीर गाडगीळ, महेश लांडगे, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यातील शेतकऱ्यांच्या उत्पन्न वाढीसाठी, शाश्वत शेतीसाठी आणि जागतिक स्पर्धात्मकतेसाठी 'AI for Agri २०२६' ही परिषद शेतकऱ्यांना जागतिक तंत्रज्ञानाची ताकद देण्याकरिता नवा टप्पा ठरणार असणे, कृषी क्षेत्रासाठी स्वतंत्र AI धोरण तयार करणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य असणे, 'महाअॅग्री-एआय' धोरण २०२५-२०२९ अंतर्गत शेतीमध्ये आर्टिफिशियल इन्टेलिजन्स, जनरेटिव्ह एआय, ड्रोन आणि रॉबोटिक्सचा वापर सुरु होणार असणे, राज्यात शेतकऱ्यांच्या आयुष्यात क्रांती घडविणारी 'मुख्यमंत्री बळीराजा पाणंद रस्ते योजना' राबविण्याचे धोरण असणे, या योजनेसाठी मनरेगा व इतर १३ विविध योजनांमधून आणि सीएसआर निधीमधून निधी उपलब्ध केला जाणार असणे, या योजनेमध्ये रस्त्यासाठी लागणारी मोजणी आणि पोलीस बंदोबस्ताचे शुल्क शासनाने पूर्णपणे माफ केले असणे, रस्त्याच्या मजबुतीकरणासाठी लागणारे गाळ, माती, मुरुम आणि दगडासाठी कोणतीही रॉयल्टी लागणार नसणे, राज्यात आक्रमक बिबटे, वाघ व अन्य वन्य प्राण्यांमुळे शेतीला धोका निर्माण होत असल्याने या प्राण्यांना शेडयूल १ मधून शेडयूल २ मध्ये आणण्याचा प्रस्ताव शासनस्तरावर विचाराधीन असणे, वन्यजीव हल्ल्यात मृत्यू झालेल्या व्यक्तींच्या कुटुंबातील एका सदस्याला शासकीय नोकरीत सामावून घेण्यात येणार असणे, २०२६ च्या खरीप हंगामापासून वन्य प्राण्यांच्या पिक नुकसानीची भरपाई पंतप्रधान पिक विमा योजनेतून देण्याचा निर्णय केंद्र सरकारने घेतला असणे, भातपिकाला पूर वा अतिवृष्टीचा फटका बसल्यास पिक विमा योजनेतून संरक्षण देण्याचा निर्णय घेतला असणे, पुणे, अहिल्यानगर आणि नाशिक जिल्ह्यात १८०० बिबटे ठेवण्यासाठी जंगलात रेस्क्यू सेंटर उभारण्याचे धोरण असणे, या विषयासंदर्भात शासनाने करावयाची अधिकची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

सात : (बुधवार, दिनांक ४ मार्च, २०२६ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव)

सर्वश्री आदित्य ठाकरे, विजय वडेद्वीवार, जयंत पाटील, भास्कर जाधव, नाना पटोले, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, श्री. सुनिल प्रभू, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री रोहित पवार, दिलीप सोपल, अमीन पटेल, संदिप क्षिरसागर, अजय चौधरी, अस्लम शेख, बापूसाहेब पठारे, डॉ. राहुल पाटील, सर्वश्री अमित देशमुख, रोहित पाटील, कैलास घाडगे-पाटील, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री उत्तमराव जानकर, सुनिल राऊत, अमित झनक, नारायण पाटील, संजय पोतनीस, शिरीषकुमार नाईक, अभिजीत पाटील, नितीन देशमुख, संजय मेश्राम, राजू खरे, वरुण सरदेसाई, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री अनंत (बाळा) नर, हेमंत ओगले, हारुन खान, विकास ठाकरे, महेश सावंत,

साजिद खान पठाण, मनोज जामसुतकर, रामदास मसराम, गजानन लवटे, अनिल मांगुळकर, सिध्दार्थ खरात, संजय देरकर, बाबाजी काळे, प्रविण स्वामी, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव : (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"माहे जानेवारी, २०२५ आणि जानेवारी, २०२६ मध्ये दावोस येथे झालेल्या आंतरराष्ट्रीय आर्थिक परिषदेत राज्यातील अनुक्रमे १५.७० लाख कोटी आणि ३७.२७ लाख कोटी रुपयांचे ५४ आणि ५१ सामंजस्य करार करण्यात येणे, यापैकी एकही नवीन उद्योग राज्यात उभारला न जाणे, राज्यातील टाटा एअरबस, वेदांता फॉक्सकॉन, सॅफ्रेन, बल्कड्रग पार्क, पाणबुडी इत्यादी अनेक प्रकल्प राज्याबाहेर गेल्यामुळे नवीन रोजगार निर्मितीवर आलेली मर्यादा, परिणामी राज्यात सुमारे ७१ लाख बेरोजगारांची नोंद असणे, राज्यात विविध योजनांचा निधी रखडलेला असून त्यामुळे राज्यातील शेतकरी, सर्वसामान्य नागरिक व लाभार्थी यांच्यावर त्याचा थेट परिणाम होत असणे, नियोजन विभागांतर्गत विविध योजनांचा निधी रखडल्याने कंत्राटदार व कामगार यांच्यावर आर्थिक ताण निर्माण होत असणे, परिणामी राज्यातील विकास कामांचा वेग मंदावलेला असणे, राज्यातील विकास योजनांना निधी उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, राज्यातील नगरपालिका महानगरपालिकेचा कारभार मागील अनेक वर्षांपासून प्रशासकाच्या मार्फत चालू असल्याने प्रशासनावर नसलेला वचक त्यामुळे वाढलेला भ्रष्टाचार आणि नागरी सोयींचा उडालेला बोजवारा, विविध मेट्रो प्रकल्पांत झालेल्या आणि होत असलेल्या निकृष्ट बांधकामामुळे होत असलेले अपघात, MMRDA, CIDCO यासारख्या महामंडळाची ढासळलेली आर्थिक परिस्थिती, विविध शहरांचे रखडलेले हद्दवाढीचे प्रस्ताव, विकास आराखड्याचे प्रस्ताव यामुळे कुंठित झालेला शहरांचा विकास, अमृत योजनेंतर्गत निधी नसल्यामुळे रखडलेले पाणीपुरवठा व इतर विकास कामांचे प्रकल्प, पुणे विमानतळा शेजारून जाणारा रस्ता भविष्यात बंद होण्याची शक्यता असल्याने ५०९ चौक ते कलवड मार्गे धानोरी-लोहगाव रस्त्याला जोडणारा कलम २०५ अंतर्गतचा रस्ता प्रलंबित असणे, शासनाने याबाबत करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

आठ : सर्वश्री विजय वडेड्डीवार, आदित्य ठाकरे, जयंत पाटील, नाना पटोले, भास्कर जाधव, डॉ. जितेंद्र आव्हाड, डॉ. नितीन राऊत, सर्वश्री. सुनिल प्रभू, रोहित पवार, अमीन पटेल, दिलीप सोपल, संदिप क्षिरसागर, अस्लम शेख, अजय चौधरी, बापूसाहेब पठारे, अमित देशमुख, डॉ. राहुल पाटील, श्री रोहित पाटील, डॉ. विश्वजीत कदम, सर्वश्री कैलास घाडगे-पाटील, उत्तमराव जानकर, अमित झनक, सुनिल राऊत, नारायण पाटील, विकास ठाकरे, संजय पोतनीस, अभिजीत पाटील, शिरीषकुमार नाईक, नितीन देशमुख, राजू खरे, संजय मेश्राम, वरुण सरदेसाई, डॉ. ज्योती गायकवाड, सर्वश्री साजिद खान पठाण, अनंत (बाळा) नर, हेमंत ओगले, हारून खान, रामदास मसराम, महेश सावंत, अनिल मांगुळकर, प्रविण स्वामी, मनोज जामसुतकर, गजानन लवटे, सिध्दार्थ खरात, संजय देरकर, बाबाजी काळे, वि.स.स. यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :

"राज्यातील सार्वजनिक आरोग्य विभागात २०२६ पासून 'मोफत उपचार' सेवा बंद होऊन केसपेपर व शस्त्रक्रियांसाठी शुल्क आकारणी सुरू झाल्याने गरीब रुग्णांचे हाल होत असणे, त्यातच औषधांचा, विशेषतः प्रतिजैविके आणि मनोरुग्णांच्या गोळ्यांचा १.५ वर्षांपासून असलेला तुटवडा चिंतेचा विषय असणे, १,४०० हून अधिक डॉक्टरांची रिक्त पदे आणि भूलतज्ज्ञांच्या अभावामुळे ग्रामीण भागातील गर्भवती महिलांना शेजारील राज्यांत उपचारार्थ जावे लागत असणे, अनेक ग्रामीण रुग्णालयांची गळकी छते, अस्वच्छता आणि फायर एनओसीचा अभाव यामुळे रुग्णांची सुरक्षा धोक्यात आली असणे, राज्यातील औषधी पुरवठ्यामध्ये होत असलेली अनियमितता, प्राथमिक आरोग्यकेंद्र, उपकेंद्र यांची झालेली बिकट परिस्थिती, काही ठराविक औषधांसाठी खरेदी होणे, १०८ वरील रुग्णवाहिका वेळेवर उपलब्ध न होणे, पुण्यातील बी.जे.वैद्यकीय महाविद्यालय (ससून रुग्णालय), नागपूर येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय आणि मुंबईतील ग्रॅंट मेडीकल कॉलेज (जे.जे.रुग्णालय) या तीन शासकीय महाविद्यालयांना स्वायत्ततेचा दर्जा देण्याबाबत मा. मुख्यमंत्री यांनी दिनांक ०८ ऑगस्ट, २०२५ रोजी वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या सचिवांना दिलेल्या सूचना, यासंदर्भात वैद्यकीय शिक्षण विभागाने अद्यापपर्यंत समितीची स्थापना न करणे, राज्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये शासनाच्या अखत्यारीत असून विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा घेणे व पदवी देण्याची जबाबदारी महाराष्ट्र आरोग्य विद्यापीठ (नाशिक) यांच्याकडे असणे, स्वायत्तता दिल्यास दोन्ही बाबी एकाच यंत्रणेकडे राहणार असणे, फलटण (जि.सातारा) येथील शासकीय रुग्णालयातील एका महिला डॉक्टरनी माहे ऑक्टोबर, २०२५ मध्ये हॉटेलमध्ये गळफास घेऊन केलेली आत्महत्या, आत्महत्या करण्यापूर्वी महिला डॉक्टरांनी दोन आरोपींची उघड केलेली नावे, यासंदर्भात एसआयटी आणि न्यायिक चौकशी करण्याचा शासनाने घेतलेला निर्णय, दोन्ही चौकशी त्वरीत पूर्ण करून आरोपीस कडक शिक्षा देण्याची आवश्यकता, राज्यात विशेषतः ग्रामीण भागातील महिला वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी शासनाने करावयाची उपाययोजना, तसेच राज्यातील रस्त्यांची स्थितीही दयनीय असणे, ग्रामीण भागातील रस्त्यांची निधी अभावी झालेली दुरवस्था, शहरी भागात काँक्रीटीकरणाच्या कामांमुळे वाहतूक कोंडी वाढली असून घोडबंदर रस्ता अपघातांचा सापळा बनला असणे, निकृष्ट डांबरीकरण, अवजड वाहतूक आणि विविध विभागांमधील समन्वयाअभावी नवीन रस्तेही लवकर खराब होत असणे, यामुळे नागरिकांना मणक्याचे आजार जडत असून इंधन आणि वाहनांच्या दुरुस्तीवर मोठा खर्च होत असणे, मुंबई - पुणे एक्सप्रेसवेवर ३० तास वाहतूक ठप्प होणे व अन्न-पाण्याविना नागरिकांचे अतोनात हाल होणे, राज्यातील शासकीय व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर शिक्षकांची पदे रिक्त असल्याने अध्यापन कार्यावर परिणाम होत असणे, शासनाने कंत्राटी पद्धतीने शिक्षक भरती पुन्हा सुरू करण्याचा निर्णय घेणे, याला शिक्षक संघटना व विविध संघटनांकडून तीव्र विरोध होत असणे, कंत्राटी भरतीमुळे शिक्षकांना नोकरीची हमी,

वेतनातील समता व सेवा स्थैर्य मिळत नसणे, त्यामुळे राज्यातील विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण शिक्षण मिळत नसणे, गुणवत्ता पूर्ण शिक्षण विद्यार्थ्यांना मिळण्यासाठी कंत्राटी पद्धतीने शिक्षकांची नियुक्ती करण्याऐवजी कायमस्वरूपी पद्धतीने शिक्षकांची नियुक्ती करण्यात यावी, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

नऊ : अर्धा-तास चर्चा (म.वि.स. नियम १४ अन्वये) :-

(गुरुवार, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२६ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली अर्धा-तास चर्चेची सूचना क्रमांक १)

(१) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"मानवी स्वास्थ्याच्या समस्या दिवसेंदिवस वाढत असणे, अश्या स्थितीत समाजाला स्वास्थपूर्ण व समृद्ध बनविण्यासाठी योगसाधनेशिवाय पर्याय नसणे, वैश्विक स्तरावर देखील उत्तम शारिरीक स्वास्थ्याचा पर्याय म्हणून योगास मान्यता मिळणे, योगसाधनेबाबत जनजागृती करून समाजाला सुदृढ ठेवण्यासाठी योगशिक्षक स्वयंप्रेरणेने व निस्वार्थ वृत्तीने निरंतर कार्य करीत असणे, गुजरात, हरीयाणा, राजस्थान या राज्यांप्रमाणे महाराष्ट्रात योग आयोग स्थापन करण्याची आवश्यकता, महाराष्ट्र योग शिक्षक संघ या संघटनेने महाराष्ट्रात योग आयोग स्थापन करावा या प्रमुख मागणीसह इतर काही महत्वपूर्ण मागण्या शासनाकडे केलेल्या असणे, सदर मागण्यांची तातडीने पूर्तता होण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(शनिवार, दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२६ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या परंतु पुढे ढकलण्यात आलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना) (क्रमांक २ ते ७)

(२) डॉ. नितीन राऊत, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"विदर्भातील अनेक तालुक्यात अनेक दुर्गम आदिवासी पाडे येत असल्यामुळे तेथे पावसाळ्यात जाणे शक्य होत नसणे, या दुर्गम आदिवासी पाड्यांमध्ये अनेक विद्यार्थी प्रतिकूल नैसर्गिक परिस्थितीमुळे शिक्षणापासून वंचित रहात असणे, पावसाळ्यात येथील नदी-नाल्यांना पूर येत असल्यामुळे या विद्यार्थ्यांना शिक्षण मिळावे यासाठी शासनाने काही निवासी शाळा सुरु करणे, येथे विद्यार्थी उत्तम शिक्षण घेत असले तरी त्यांचे बालपण हिरावून घेतले जात असणे, विद्यार्थ्यांना कुटुंबापासून दूर रहावे लागत असणे, याउलट जिल्हा परिषद शाळांतील विद्यार्थी दुपारी घरी गेल्यानंतर आई-वडील व कुटुंबियांसोबत वेळ घालवत असल्याने त्यांची आकलन क्षमता निवासी शाळांतील विद्यार्थ्यांपेक्षा अधिक असणे, त्यामुळे दुर्गम भागातील आदिवासी पाडे व गावांमधील विद्यार्थ्यांना घराजवळच दर्जेदार शिक्षण घेता यावे, त्यांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात

आणता यावे, यासाठी अशा भागातील जिल्हा परिषद शाळा टिकवून ठेवण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(३) श्री.महेश शिंदे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात खाद्य उद्योगांमध्ये पदार्थांचे आकर्षण ग्राहकांला होण्याकरिता वेगवेगळे खाद्य रंग वापरले जात असणे, नैसर्गिक रंग वनस्पती, प्राणि आणि खनिजांमधून मिळविले जात असणे, कृत्रिम रंग रासायनिक प्रक्रियेद्वारे तयार करण्यात येणे, सदरहू खाद्यरंग हे आरोग्यास अपायकारक असून देखील त्यांना आयएस मानांकन दिले जात असणे, रासायनिक रंगामुळे खाद्यपदार्थांचे आकर्षण वाढविण्यासाठी सिंथेटिक पदार्थांचा वापर करण्यात आल्यामुळे ते मानवाच्या आरोग्यास अपायकारक असणे, यातील कित्येक रंगामुळे कॅन्सर व अन्य रोग उद्भवत असल्यामुळे मानवी आरोग्यास अपायकारक असणे, त्यामुळे अन्य देशांत असे रंग वापरण्यास बंदी घातलेली असतांना देखील आपल्या देशात सर्रासपणे त्याचा वापर होत असणे, नैसर्गिक रंगाचा वापर खाद्यपदार्थांमध्ये करण्याची आवश्यकता, यामुळे राज्यातील शेतकऱ्यांना त्याचा फायदा होणार असणे, या संदर्भात केंद्र शासनाचा आयएस स्टॅण्डर्डचे मानांकन बदलण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने खाद्यपदार्थांमध्ये वापरण्यात येणाऱ्या खाद्य रंगाचे टॉक्सिक स्टडी करून त्यांच्या मानांकनामध्ये बदल करण्याबाबत कायदा करण्याची आवश्यकता, निसर्गाचे रक्षण करण्यासाठी आणि नवीन उर्जा स्रोतांचा शोध घेण्यासाठी प्रगत तंत्रज्ञान आत्मसात करण्यासाठी क्वांटम फिजिक्स आणि बायोलॉजिकल अप्लाइड सायन्सचा वापर करून औद्योगिक क्षेत्रामध्ये लॅब आणि त्यावरती संशोधन करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना इन्फ्रास्ट्रक्चर उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) श्री. अस्लम शेख, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबईच्या पश्चिम उपनगरातील मालाड (प) मालवणी, दादासाहेब गायकवाड नगर येथे म्हाडाचे २५०० बैठे निवासी गाळे असणे, शासनाने दि. १८/०५/१९८७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये बैठे निवासी गाळे विक्री योजना लागू करण्यात येणे, त्यानुसार सन १९९३ मध्ये गाळेधारकांच्या संमती पत्रकानुसार परवानगी देण्यात येणे, परंतु सदर योजनेस अत्यल्प प्रतिसाद मिळणे, २५०० बैठे निवासी गाळेधारकांपैकी १४२९ निवासी गाळ्यांना विक्री योजनेअंतर्गत सहभागी करण्यात येणे, उर्वरित १०७१ बैठे निवासी गाळेधारक अपरिहार्य कारणामुळे योजनेत सहभागी न होणे, बैठे निवासी गाळेधारक अत्यल्प उत्पन्नधारक असल्याने सदरच्या विक्री योजनेत सहभागी होता आलेले नसणे, शासनाने १०७१ बैठे निवासी गाळे धारकांसाठी नवीन विक्री योजना जाहिर करून निवासी गाळे हस्तांतरित करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (५) श्री. विनोद निकोले, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबई अहमदाबाद राष्ट्रीय महामार्गावरील वाहतूक कोंडी अद्यापही सुटलेली नसणे, सुमारे ५५४ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त खर्च करून बांधलेल्या महामार्गाचे काम निकृष्ट दर्जाचे होणे, मुंबईकडील मार्गिकेचे काम अद्यापही धिम्या गतीने सुरू असल्याने नव्याने तयार केलेल्या रस्त्यावरही मोठ्या प्रमाणात खड्डे होणे, अनेक ठिकाणी कॉंक्रीटकरणेचे काम करताना जुन्या डांबरी रस्त्यावर थेट सिमेंट कॉंक्रीट केल्यामुळे अनेक रस्ते तथा उड्डाण पुलांवर मोठ्या प्रमाणात पाणी साचणे, मोठ्या वाहनांच्या अडथळ्यांमुळे रुग्णवाहिका, प्रवासी आणि माल वाहतूक ही तासंतास अडकून राहणे, डहाणू तालुक्यातील विवळवेडे, मँढवण येथील उड्डाण पुलावर मोठ्या प्रमाणात पाणी साचून वाहतूक ठप्प होण्याची शक्यता निर्माण होणे, वाहतूक नियोजनासाठी कंत्राटदारांकडून कोणतीच उपाययोजना केली गेलेली नसल्यामुळे वारंवार अपघाताचे प्रमाण वाढत असणे, गुजरात व मुंबईकडील दोन्ही मार्गावरील वाहतूक कोंडी सोडविण्यासाठी लोकप्रतिनीधी व जिल्हाधिकारी यांनी वारंवार बैठका घेऊन देखील कोणतीच उपाययोजना न होणे, निकृष्ट रस्त्यामुळे दिनांक ३१ मे, २०२५ रोजी मँढवन-खिंडवर झालेल्या अपघातामध्ये तीन निरपराध लोकांचा झालेला मृत्यू, रस्त्याचे काम निकृष्ट करणाऱ्या कंत्राटदारावर व सदर कंत्राटदाराला पाठीशी घालणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर सदोष मनुष्यवधाचा गुन्हा दाखल करण्याची आवश्यकता, याकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (६) श्रीमती श्वेता महाले, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"शासन आदेश दिनांक १९ मे, २०२५ नुसार महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत एका गावांतर्गत एका वेळी केवळ एकाच शेत रस्त्याचे काम करता येत असणे, शेत रस्त्याची कामे शक्यतो उन्हाळ्यात करावी लागत असणे, त्यामुळे गावातील इतर क्षेत्र रस्त्यांची कामे करण्यास पुरेसा कालावधी उपलब्ध होत नसणे, शेत रस्त्याच्या कामावरील मजुरांची ऑनलाईन हजेरी घेताना शेतात नेटवर्क कमजोर (वीक) असल्याने तांत्रिक समस्या येत असणे, ग्राम रोजगार सेवकांना उद्भवणाऱ्या तांत्रिक/ ऑनलाईन समस्या सोडवता याव्यात यासाठी त्यांना वेळोवेळी होणाऱ्या बदलाचे प्रशिक्षण देणे गरजेचे असणे, दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०२४ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार ग्रामरोजगार सेवकांना दरमहा ८००० रुपये मानधन देण्यास मान्यता देणे, मात्र अद्याप या बाबीची अंमलबजावणी होत नसल्याची बाब उघडकीस येणे, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (७) श्री. अनिल पाटील, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"जळगाव शहरातील ऑप्टिकल दुकानांमध्ये नागरिकांच्या डोळ्यांच्या वैद्यकीय उपचाराची पध्दत अत्यंत क्रूर आणि संतापजनक असणे, चष्म्याच्या व्यवसायाचे

रूपांतर एका अनियंत्रित 'बाजारात' झाले असून केवळ व्यावसायिक फायद्यासाठी तांत्रिक ज्ञान नसलेले लोक नेत्ररोग तज्ज्ञ बनून वावरत असणे, या सदोष तपासणीमुळे समाजात नेत्रविकारांचे प्रमाण वाढून नागरिकांना शारीरिक व मानसिक मनस्ताप सहन करावा लागत असणे, या प्रकरणात आरोग्य विभाग आणि अन्न व औषध प्रशासकीय यंत्रणेने कमालीचा निष्काळजीपणा आणि दुर्लक्ष केल्याचे स्पष्टपणे निदर्शनास येणे, विनापरवाना डोळे तपासणी करणाऱ्या दुकानांवर अंकुश ठेवण्यात ही यंत्रणा पूर्णपणे अपयशी ठरलेली असणे, शासनाने या गंभीर विषयाची दखल घेऊन तात्काळ अशा अनधिकृत केंद्रांची चौकशी करून ती बंद करावीत आणि दोषींवर कठोर कायदेशीर कारवाई करावी अशी नागरीकांकडून होत असेली मागणी, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(सोमवार, दिनांक २ मार्च, २०२६ रोजीच्या बॅलटद्वारे ठरविण्यात आलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार दर्शविण्यात आलेल्या अर्धा-तास चर्चेच्या सूचना क्रमांक ८ व ९)

(८) श्री. विकास ठाकरे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात मोठ्या प्रमाणात आर्थिक फसवणूकीचे सायबर गुन्हे घडत असणे, या फसवणूकीसाठी सोशल मिडीयाचा वापर होत असणे, सोशल मिडीयाच्या माध्यमातून विविध जाहिरातीद्वारे अमिषे दाखवून ही फसवणूक केली जात असणे, या आमिषांमुळे अनेक जणांची फसवणूक होत असणे, कित्येकदा या फसवणूक करणाऱ्या टोळ्या राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय पातळीवरून गुन्हे करीत असणे, त्यामुळे त्यांच्यावर कार्यवाहीसाठी मर्यादा येत असणे, अनेक गुन्हे उघडकीस येत नसणे, त्यामुळे शासनाने या आर्थिक फसवणूकीच्या सायबर गुन्ह्यांना प्रतिबंधासाठी बहुवर्षीय राज्यव्यापी सायबर पूर्वसूचना, इशारा व नागरीक जनजागृती चौकट तयार करण्याची आवश्यकता, मात्र शासनाकडून कार्यवाहीत होत असलेला विलंब, परिणामी राज्यातील जनतेत निर्माण होत असलेला असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(९) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"उद्योगांमध्ये स्थानिकांना रोजगार देण्याचे शासनाचे धोरण असताना या धोरणाची अंमलबजावणी होत नसल्याचे प्रकर्षाने दिसून येणे, उद्योगांमध्ये स्थानिकांना रोजगार मिळावा या मागणीसाठी राज्यभर सातत्याने आंदोलने होत असल्याचे निदर्शनास येणे, मात्र यावर उपाययोजना होत नसल्याचे दिसून येणे, उद्योग व्यवस्थापनांचा उद्दामपणा दिवसेंदिवस वाढत असल्यामुळे त्यांना शासनाचा कोणताही धाक उरलेला नसणे, परिणामी स्थानिक भूमीपूत्रांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, स्थानिक भूमीपूत्रांना उद्योगांमध्ये रोजगारांच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१०) श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"सार्वजनिक वाहतूक नियोजन व व्यवस्थापन आणि लॉजिस्टिक दृष्टीकोनातून चंद्रपूर महानगरमध्ये रिंगरोडची असलेली आवश्यकता, नवीन वाहतूक मार्गामुळे नवीन वसाहती, औद्योगिक क्षेत्र, व्यावसायिक आस्थापनांना जागा मिळू शकणे, चंद्रपूर शहर औद्योगिक व खनिज समृद्ध भाग असल्यामुळे रिंगरोड असल्यास माल वाहतूक अंतर्गत रस्त्यापेक्षा बाहेरून जाईल, त्यामुळे उत्पादनांची वाहतूक अधिक जलद व सुरक्षित होणे शक्य होईल, शहराची वाढती लोकसंख्या, वाढते औद्योगिकीकरण या पार्श्वभूमीवर रिंगरोडचे बांधकाम करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(११) श्री. संजय उपाध्याय, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"मुंबई शहरात विशेषतः बोरीवली परिसरात अंमली पदार्थांचे वाढत असलेले प्रमाण, विविध भागात ड्रग्स, मद्यपान करणे, सिगारेट व इतर अंमली पदार्थांची विक्री खुले आम होत असल्याच्या तक्रारी नागरीकांकडून सातत्याने होत असणे, ही परिस्थिती केवळ कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न नसून समाजाच्या नैतिक व सामाजिक आरोग्याशी निगडित असणे, मुंबईसह संपूर्ण महाराष्ट्रात फळे, मिठाई, मिंट इत्यादी फ्लेवरयुक्त वेप उत्पादने लहान मुलांना आकर्षित करणे, तसेच ई-सिगारेटची (वेप) अवैध खुलेआम विक्री होत असल्याने विशेषतः शालेय/कॉलेजचे विद्यार्थी याच्या विळख्यात अडकणे, त्यामुळे त्यांच्या शैक्षणिक वातावरणावर, कुटुंबव्यवस्थेवर तसेच समाजातील सुरक्षिततेवर याचा परिणाम होणे, या संदर्भात प्रशासनाकडे माहिती असतानाही अपेक्षित कार्यवाही न झाल्यामुळे नागरीकांच्या मनात खंत व्यक्त होणे, झेपटो, ब्लिंकइट यांसारख्या ऑनलाईन वितरण प्रणालीद्वारे अंमली पदार्थ सेवनासाठी वापरले जाणारे विविध साहित्य सहज उपलब्ध होत असल्याचे निदर्शनास येत असल्यामुळे नागरीकांकडून ऑनलाईन विक्री करण्यास बंदी घालण्याची होत असलेली मागणी, मुंबई क्राईम ब्रॅंचने सन २०२५ मध्ये दहीसर, सांताक्रुझ, कालबादेवी, कम्बाला हिल इत्यादी ठिकाणी चीनमधून तस्करी केलेल्या रुपये ३२ लाखांच्या ई-सिगारेट मुद्दे मालासह जप्त करणे, मुंबईसह राज्यभरातील शाळा-कॉलेजांच्या ५०० मीटर परिसरात व सार्वजनिक ठिकाणी विशेष तपासणी मोहिम राबवून अवैध विक्री करणाऱ्या दुकानांवर, पुरवठादारांवर व ऑनलाईन विक्रेत्यांवर कारवाई करण्याची आवश्यकता, डब्ल्यू/सीडीसी डेटा व चीन तस्करीच्या धोक्यावर आधारीत व्याख्याने, सोशल मिडीया अभियानाद्वारे शालेय/कॉलेजच्या विद्यार्थी/पालक तसेच जनतेमध्ये जन-जागृती मोहिम राबविण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१२) श्री. निलेश राणे, वि.स.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीबर चर्चा उपस्थित करतील.

"सिंधुदुर्ग जिल्हयातील एकूण वनक्षेत्रापैकी तब्बल ८९ टक्के वनक्षेत्र हे खाजगी वन असणे, सहयाद्री पट्ट्यातील हजारो एकर खाजगी जमिनीवर "वने म्हणून नोंद" केलेली असणे, तर माणगाव खोऱ्यातील २९ गावांमधील १७६५.७४ हेक्टर जमिनीवर आकारीपड म्हणून नोंद झालेली असणे, जिल्हयाचा १२१ कि.मी लांबीचा समुद्रकिनारा आणि त्याला ५० मीटरची सीआरझेडची अट असल्याने ६५६ हेक्टरपेक्षा जास्त मच्छीमारांची जमिन अविकसित राहिलेली असणे, तसेच यामुळे आंबोली आणि सावंतवाडी परिसरातील जवळपास ७१४० हेक्टर पेक्षा जास्त जमीन ही खाजगी वने आणि कबुलायतदार गावकरी आजही न्यायाच्या प्रतिक्षेत असणे, अदयापही इको सेन्सेटीव्हच्या नावाखाली जिल्हयातील एकूण १९ टक्के गावांवर यांचा परिणाम होणार असून सावंतवाडी दोंडामार्ग तालुक्यातील २५ गाव हे इको सेन्सेटीव्ह झोन म्हणून जाहीर होणे, अनेक गावात तर जिल्हाधिकारी / जिल्हा परिषद सीईओ यांच्या नांवेही शेकडो एकर जमिनी असल्याचे निदर्शनास आले असणे, त्याचबरोबर शेकडो एकर जमिनीवर २९ छोटी धरणे आणि काम सुरु असलेली १० ते १२ लहान मोठी धरणे, शासकीय झाली असणे, त्यामुळे सद्य्थितीत जिल्हयात शेती विकासाकरिता जमीनच शिल्लकच नसल्याने सदरहू बाब अत्यंत गंभीर असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

दहा : अशासकीय ठराव (म.वि.स. नियम १०६ अन्वये) :-

(शुक्रवार, दिनांक २७ फेब्रुवारी, २०२६ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेली परंतु पुढे ढकलण्यात आलेली अशासकीय ठरावाची सूचना)

श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचा ठराव क्र. १५

"देशाला स्वातंत्र्य मिळण्याकरिता लढा देऊन त्यासाठी काळ्या पाण्याची शिक्षा भोगून जनतेला मातृभूमी प्रेमाची ज्वलंत विचारसरणी देणारे व क्रांतीकारकांचे प्रेरणास्थान असलेले स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांना मरणोत्तर "भारतरत्न" प्रदान करण्याबाबत राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करित आहे."

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक : ४ मार्च, २०२६.

जितेंद्र भोळे,

सचिव-१,

महाराष्ट्र विधानसभा.